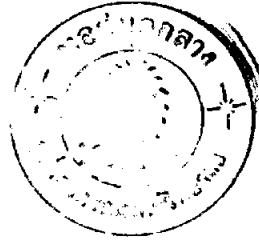

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ภาพจึงว่าเป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่มีค่า การบันทึกภาพประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็เสมือนกับบันทึกเวลาที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นด้วย ซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นสิ่งเตือนความจำเท่านั้น ภาพที่บันทึกไว้ยังสามารถถ่ายทอดเหตุการณ์เหล่านั้นให้ผู้อื่นได้ทราบอีกด้วย¹

นอกจากภาพจะเป็นสื่อความหมายแทนสิ่งอื่นแล้ว ยังเป็นสื่อความหมายในตัวของมันเองอีกด้วย บางครั้งเราไม่อาจใช้ตัวหนังสือบรรยายได้ก็เท่ากับการใช้ภาพเหตุการณ์บางอย่างอาจใช้ภาพประกอบกับคำบรรยายเพียงเล็กน้อย หรือไม่มีคำบรรยายก็สามารถจะถ่ายทอดความหมายของเหตุการณ์นั้นได้ก็ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับชนิดของข่าวสาร เนื้อหา ความน่าสนใจ คุณภาพ และลักษณะของภาพด้วย²

ภาพการตูนเป็นภาพลักษณะหนึ่งของภาพเขียนที่จะบันทึก ความคิด ความรู้สึก อารมณ์ จินตนาการ หรือ ประสบการณ์ของผู้เขียนถ่ายทอดไปยังผู้ดูในลักษณะของรูปการตูนให้เกิดอารมณ์ขึ้น โดยอาจจะแทรกไปในทำนองเสียดสี เยาะเย้ย หรือ ท่วงคัง ตีชม เสนอแนะ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง สภาพของสังคมในขณะนั้น หรือมุ่งให้ความบันเทิง ความจรรโลงใจ หรือ ให้ความรู้ทั่วไป เป็นต้น

¹Romana Javils, "Images and Words," Wilson Library Bulletin 18 (November 1943): 217.

²ชวรัตน์ เชิดชัย, การบรรณาธิกรณหนังสือพิมพ์และนิตยสาร (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520), หน้า 181.

คำว่า CARTOON (การ์ตูน) มาจากคำว่า CARTONE (คาโตน) เป็นคำมาจากภาษาอิตาลีเลียน หมายถึงกระดาษ¹

ในหนังสือ A Dictionary of Art Terms and Techniques ใต้ให้ความหมาย Cartoon (การ์ตูน) หมายถึง 1. ภาพวาดลงบนกระดาษแข็งบนกำแพง ผนัง กระจกสีหน้าต่าง โปสเตอร์ มินิออน และงานศิลปะอื่น ๆ ที่ต้องใช้ความประณีตและความคิดสร้างสรรค์ 2. ภาพวาดที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันหรือเสียดสี เป็นภาพวาดง่าย ๆ ให้ความบันเทิงหรือวิจารณ์การเมืองหรือสังคม²

ใน The New Grolier Webster International Dictionary of the English Language ใต้ให้ความหมาย Cartoon ว่า หมายถึง ภาพวาด ที่ล้อเลียน เสียดสี เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ ๆ ทางการเมืองหรือทางสังคม แผ่นภาพตลกขบขัน ภาพวาดลงบนกระดาษแข็ง เป็นโครงร่างก่อนการระบายสี และภาพวาดผาผนัง³

และใน New Standard Encyclopedia ให้ความหมาย Cartoon ว่า การ์ตูนเป็นภาพวาดแบบหนึ่ง ส่วนมากใช้วาดภาพตลกขบขันในหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และหนังสือ ภาพการ์ตูนใช้ประกอบการเล่าเรื่องให้น่าสนใจด้วยภาพเสียดง่าย ๆ ส่วนมากเป็นภาพเกินความเป็นจริง ในปัจจุบันได้นำภาพการ์ตูนมาล้อเลียนบุคคลด้วย⁴

¹ R.E. Williams, "Cartoon," Encyclopedia Americana 5 (1972): 728.

² Ralph Mayer, A Dictionary of Art Terms and Techniques (New York: Thomas Y. Crowell Co, 1969), p. 63.

³ The New Grolier Webster International Dictionary of the English Language (New York: Grolier, 1971), 1: 154.

⁴ "Cartoon," New Standard Encyclopedia 3(1969): 137.

ความหมายของคำว่า Cartoon ตามที่ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้ให้ความหมายไว้ว่า

Cartoon (คาตูน) เมื่อจิตรกรจะต้องวาดภาพขนาดใหญ่ เขาเริ่มต้นด้วยการวาดภาพเป็นร่างใหญ่เต็มขนาดของจริงที่วาดขึ้นลงบนกระดาษแผ่นหนาและระบายสีเอก-รงค์(MONOCROME) บาง ๆ สีเดียวขึ้นพื้น ภาพที่วาดขึ้นอย่างนี้เรียกว่า คาตูน โดยที่ถือว่าเป็นวิธีทำใหม่ค่าของก๊อโรสตูโรอยู่ทั้งหมด เมื่อเอากลองถายออกมาเป็นรูปก็ไคผลเท่ากับถายออกมาจากภาพที่ระบายสีจริง ๆ เหมือนกัน ในปัจจุบันคำว่า คาตูน หมายถึงภาพเรื่องล้อเลียนอย่างที่เราเห็นอยู่บนจอภาพยนตร์ และในหนังสือพิมพ์ด้วย และเรียกกันว่า ภาพคาตูน¹

ศาสตราจารย์ แม้นมาส ขวลิต ได้ให้ความหมายคำว่า "การ์ตูนหมายถึงภาพที่เขียนลักษณะต่าง ๆ ให้ผิดเพี้ยนความจริง เขียนเพื่อเน้นลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่คนเขียนต้องการเอาไปเปรียบเทียบ"²

ประยูร จรรยาวงษ์ ได้ให้ความหมายคำว่า "การ์ตูนคือภาพที่แทนภาพโย้ ๆ เย้ ๆ ภาพไม่เหมือนของจริง จะเป็นคนหรือสัตว์ หรือสิ่งของอะไรก็ตามที่มันวิกลวิกลผิดปกติไปจากภาพธรรมชาติ"³

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรงคุณ อัครดากร ได้ให้ความหมายการ์ตูนว่า การ์ตูนเป็นงานศิลปะ และงานศิลปะสามารถแสดงรูปร่างและลักษณะการเขียนเป็นลักษณะธรรมชาติ หรือลักษณะเรขาคณิต หรือลักษณะอิสระอย่างใดอย่างหนึ่ง

¹ เสฐียรโกเศศ เรียบเรียงจากคำอธิบายของ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี, ศิลปสงเคราะห์ (นครหลวง: สำนักพิมพ์วรรณการ, 2515), หน้า 64.

² แม้นมาส ขวลิต, "หนังสือภาพการ์ตูนกับเด็ก," วารสารทองสมุค 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2510): 126.

³ ประยูร จรรยาวงษ์, "การบรรยายเรื่องภาพการ์ตูน," เอกสารการบรรยายและอภิปรายเกี่ยวกับศิลปสมัยปัจจุบันของกรมศิลปากร ฉบับที่ 6 (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 10.

หรือหลายอย่างรวมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการบรรยายหรือการแสดงออก หรือการตกแต่ง หรือหลายอย่างรวมกันก็ได้ สำหรับภาพการ์ตูนของประยูร จรุงรายวงศ์ มีลักษณะธรรมชาติและอิสระรวมกันเป็นส่วนใหญ่ เพื่อจุดมุ่งหมายที่เน้นการแสดงออกของความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเป็นลักษณะชัดเจนเฉพาะตัว

สรุป การ์ตูนคือภาพวาดง่าย ๆ ซึ่งมักเป็นแบบไม่เหมือนภาพธรรมชาติทั่วไป มีรูปร่างทั้งลักษณะธรรมชาติ หรือลักษณะเรขาคณิต หรือลักษณะอิสระ ส่วนใหญ่มักจะมีรูปร่างที่เกินความเป็นจริง หรือลดรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก เพื่อจุดมุ่งหมายในการบรรยาย หรือการแสดงออก หรือการตกแต่ง มุ่งให้เกิดความตลกขบขัน ล้อเลียน เสียดสี การเมืองและสังคม ตลอดจนใช้ในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น และอาจจะใช้ประกอบการเล่าเรื่องทั้งบันเทิงคดีและสารคดีได้ด้วย

การ์ตูนมีหลายประเภท แบ่งอย่างกว้าง ๆ ได้ 5 ประเภท

1. การ์ตูนรูปสัตว์ชนิดต่าง ๆ แต่มีบุคลิกลักษณะแสดงกริยา ท่าทาง เหมือนคนทุกอย่าง เช่น การ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ (Walt Disney) ที่พยายามสร้างสัตว์ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นนกหรือหนู สุนัข ที่แสดงออกทาง ตา หู ทางหาง ทุกอย่างแสดงอาการให้เห็นเหมือนกับคน
2. การ์ตูนที่นิยมทางยุโรปคือ พยายามทำการ์ตูนแบบสัตว์ให้เหมือนคนและคนให้เหมือนสัตว์ แล้วแต่ช่างเขียนการ์ตูนนั้น
3. การ์ตูนแบบวิจิตรภาพสมัยใหม่ คือเขียนวิกลจริตออกไปเป็นคนก็ไม่ใช่เป็นสัตว์ก็ไม่เชิง เป็นสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วาบแวบ ๆ ซึ่งดูไม่ออกว่าเป็นการ์ตูนหรือภาพอะไร การพูดจากก็ไม่รู้ว่าทำอะไร แต่ผู้ดูก็สามารถรู้ได้ว่าเป็นการแสดงของภาพการ์ตูน

¹สัมภาษณ์ ทรงคุณ อัครถาวร, เลขานุการบริหารฝ่ายอาคารสถานที่และประธานโครงการคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 11 กรกฎาคม 2521.

4. ทางอเมริกานิยมทำภาพการ์ตูนแบบสัตว์มีบุคลิกภาพเหมือนคน พยายามที่จะโน้มน้าวจิตใจให้เห็นเป็นพระเอกขึ้นมาให้ได้อย่างกับ เลดี้ แอนด์ เคอะ แทรมม์ (ทรามวัยกับอายตุบ) เขาพยายามทำให้อายตุบเป็นพระเอกโดยพยายามทำบุคลิกภาพให้เหมือนคน

5. การ์ตูนประเภทเรื่องยาว ฉงฉงก๊วย ซึ่งเขียนภาพคล้าย ๆ กับคนจริง แต่ไม่เหมือนคนจริง (ถึงภาพการ์ตูนกับภาพเหมือน-ผู้วิจัย) มีคำบรรยายเรื่องราวในต่างประเทศนิยมนำไปแทรกในหนังสือพิมพ์ฉบับวันอาทิตย์ เพื่อผู้อ่านได้พักผ่อนและก็ได้อ่านการ์ตูนหลายเรื่อง¹

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าพระราชทานคำศัพท์ "Cartoon" ซึ่งเป็นศัพท์ภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทยว่า "ภาพล้อ"² ซึ่งหมายเฉพาะการ์ตูนเกี่ยวกับการล้อเลียน เสียดสี การเมืองและสังคมเท่านั้น ถ้าเป็นภาพการ์ตูนเรื่องยาว, การ์ตูนข่าว, การ์ตูนโฆษณา การ์ตูนสำหรับเด็ก โดยทั่วไปใช้ทับศัพท์ว่า การ์ตูน ดังนั้น คำว่าการ์ตูนทางภาษาไทยได้ใช้ทับศัพท์กันมานาน จนบางทีนึกว่าเป็นคำของภาษาไทย ยิ่งในปัจจุบันภาษาไทยมีส่วนที่เรียกว่า คำสะแลง เกิดขึ้นมากมาย คำว่าการ์ตูนจึงกลายเป็นคำสะแลงคำหนึ่งของไทยไปด้วย เช่น

"ลุงก็พูดเป็นการ์ตูนไปได้ มีอย่างที่ไหนเมื่อมันขุ่นและโอดวิดิทขึ้นราคาลุงก็มาแนะนำให้กินกล้วยน้ำว้าแทน วากกล้วยน้ำว้ามีประโยชน์และมีราคาถูกดี. นีลุงไม่จริง ๆ หรือหรือว่า เขียวนี้กล้วยน้ำว้าก็ขึ้นราคาแพงหูฉี่กันไปแล้วเหมือนกัน"...
"ที่รัฐบาลท่านขึ้นภาษี กราวนี้ไม่ใช่การ์ตูนนะคุณแต่ท่านจะเอาเราจริง ๆ เขียวละ"...

¹ ประยูร จรรยาวัช, "การบรรยายเรื่องภาพการ์ตูน," หน้า 9-13.

² ตรี มุขระโกษา, พระมหาธีรราชเจ้า (พระนคร: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2506), หน้า 592.

"คาถาคูนั้นคุณแก่จะพูดอะไร เป็นการทุบอยู่เสมอแต่หุละครวากอน แก่ก็ค้อยู่นะน้ำพวกเรานูนอย ที่มีรายโคนอยไม่พอกินให้หารายโคช่วยตัวเอง โดยการเลี้ยงกลวยไม้หรือเลี้ยงปลาขาย โขเอย...ลวงว่าใครที่มีพูนขนาดปลูกเรือนเลี้ยงกลวยไม้โคหรือมีเงินขนาดซื้อที่ดินมาซุกขอยเลี้ยงปลาขายโคแล้วยังมีหนามาตะโกนโหวกเหวกว่าตัวมีรายโคยังไม่พอกินอยู่อีก ต้องรีบตัวมาเชกกบาลกันมั่งแล้ว"¹

จากหนังสือ The World Book Encyclopedia ได้แบ่งภาพการ์ตูนออกเป็น 6 ชนิดคือ

1. Gag Cartoons เป็นภาพการ์ตูนที่เขียนจากชีวิตประจำวัน การปกครอง รัฐบาล และธุรกิจการค้า เป็นภาพที่แสดงถึงข้อบกพร่องอย่างนุ่มนวล การ์ตูนแบบนี้เป็นที่นิยมในหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสาร
2. Political and Editorial Cartoons เป็นเครื่องมืออย่างสำคัญของการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ โดยมากจะปรากฏในหน้าวิจารณ์การเมืองและบริหารราชการ เป็นจุดเด่นของการวิจารณ์ข่าวในแต่ละวัน ภาพการ์ตูนนั้นจะดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับข่าวและจุดมุ่งหมายที่จะกระตุ้นผู้อ่านในการกระทำนั้น ๆ ภาพการ์ตูนการเมืองบางครั้งตลกขบขันบางครั้งก็เสียดสี
3. Commercial Cartoons ช่วยในการโฆษณาชวนเชื่อในสิ่งที่โฆษณานั้น นอกจากนี้หนังสือภาพประกอบส่วนมากจะใช้ภาพการ์ตูน ประกอบที่พบในหนังสือตำราเรียน หนังสือสำหรับเด็ก และหนังสือทั่ว ๆ ไป
4. Caricature Cartoons ส่วนมากจะเป็นภาพการ์ตูนล้อเลียนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้ดูตลกขบขัน โดยวาดบุคลิกลักษณะเกินความเป็นจริง
5. Comic Strip Cartoons เป็นการ์ตูนประกอบการเล่าเรื่องตั้งแต่ตอนจบของแต่ละเรื่อง

¹วิชัย อภัยสุวรรณ, "การ์ตูนรุ่นปู่," ข่าวกรุง 12 (กันยายน 2513): 100.

6. Animated Cartoons การวาดภาพการ์ตูนลงบนแผ่นฟิล์มเข้าเครื่องฉายเกิดการเคลื่อนไหวแบบการถ่ายภาพยนตร์ ภาพยนตร์การ์ตูนที่ฉายทางโทรทัศน์และโรงภาพยนตร์ต่าง ๆ เป็นที่นิยมแพร่หลาย เช่น ภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ (Walt Disney)¹

เนื่องจากภาพการ์ตูนแบ่งออกได้เป็นหลายชนิด ดังนั้นเพื่อให้ได้ความเข้าใจที่เข้าใจได้และได้ความหมายใกล้เคียงกับของต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงขอใช้ภาษาไทย เรียกชนิดของการ์ตูนดังนี้

Gag Cartoons เรียกว่า ภาพล้อสังคม

Political and Editorial Cartoons เรียกว่า ภาพล้อการเมือง

Commercial Cartoons เรียกว่า การ์ตูนโฆษณา

Caricature Cartoons เรียกว่า ภาพล้อเลียน

Comic Strip Cartoons เรียกว่า การ์ตูนเรื่องยาว

Animated Cartoons เรียกว่า ภาพยนตร์การ์ตูน

ประโยชน์ของการ์ตูน มีมากมาย เช่น

1. การนำการ์ตูนไปใช้โฆษณาชวนเชื่อในการสงคราม คือ เขียนลงในแผ่นใบปลิว นำไปโปรยในฝ่ายข้าศึก เพื่อโน้มนำจิตใจแม้นที่อ่านหนังสือไม่ออกก็สามารถเข้าใจความหมายในใบปลิวอันนั้น โดยไม่ต้องอ่านข้อความให้ลำบากหรือเสียเวลา

2. การ์ตูนที่วิจารณ์การเมือง ซึ่งไม่ใช่การบรรยายภาพ ไม่ใช่การแสดง แต่เป็นการวิจัยที่ไม่ต้องอ่านให้ยืดยาว เพียงเห็นภาพก็เข้าใจความหมายของเรื่องราวต่าง ๆ

3. การ์ตูนนำไปทำตุ๊กตาเป็นหุ่นเชิดซึ่งในต่างประเทศนิยมกันมาก

¹"Types of Cartoons," The World Book Encyclopedia 3 (1971): 191.

4. เลื่อนผ้าسترหรือแพชั่นسترบางอย่างนิยมใช้การ์ตูนเป็นเครื่องประดับหรือเครื่องตกแต่ง

5. ภาพยนตร์การ์ตูน ที่ให้ความบันเทิงแก่เด็กและผู้ใหญ่ทั่วโลก

6. การใช้การ์ตูนประกอบภาพยนตร์บางเรื่อง ช่วยทำให้สีสันเกิดความน่าดูยิ่งขึ้น เช่น ภาพยนตร์ญี่ปุ่น สัตว์ประหลาด พ่นแสงไฟออกจากปาก หรือปล่อยแสงรบกวนฟ้าผ่า ฟ้าแลบ ซึ่งเป็นการเขียนการ์ตูนทั้งนั้น¹

ประยูร จรรย์วาทษ์ เป็นนักเขียนการ์ตูนคนหนึ่งของเมืองไทย ที่ได้ตัดสินใจเลือกอาชีพการเขียนการ์ตูนมาตั้งแต่ยังเรียนอยู่ชั้นมัธยมเจ็ด (ม.ศ.4) และได้ยึดอาชีพการเขียนการ์ตูน ตั้งแต่ พ.ศ. 2477 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2520) รวมเป็นเวลา 43 ปี เพราะด้วยใจรักในการเขียนภาพการ์ตูนจึงมุ่งมั่นมาในค่านี และจะเขียนต่อไปตราบนานเท่าที่สามารถจะเขียนภาพการ์ตูนออกมาได้ แต่ถ้าเมื่อไหร่ที่เขียนภาพการ์ตูนออกมาได้ไม่ดีเท่าที่ตั้งใจแล้วจะหักคินสอเลิกอาชีพการเขียนการ์ตูนทันที

จากการที่เขาได้ยึดอาชีพการเขียนการ์ตูนอย่างแน่วแน่โดยไม่เปลี่ยนแปลงอะไรเลย เขียนการ์ตูนต่อเนื่องมาเป็นเวลายาวนานที่สุดในบรรดานักเขียนการ์ตูนของเมืองไทยเป็นนักเขียนการ์ตูนคนเดียวของเมืองไทยที่มีผลงานการเขียนภาพการ์ตูนมากที่สุด และยังทำงานส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอีกด้วย

คนส่วนมากจะรู้จักเขาในด้านการเขียนภาพล้อการเมืองและสังคม แต่เขาได้สาบานกับตัวเองว่าจะไม่เล่นการเมืองโดยเด็ดขาด ผลงานของเขาไม่ว่าจะมีแต่ภาพล้อการเมืองและสังคมเท่านั้น แต่ยังมีการ์ตูนเรื่องยาว การ์ตูนประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

¹ประยูร จรรย์วาทษ์, "การบรรยายเรื่องภาพการ์ตูน." หน้า 7-9.

การค้นพบประกอบบทความ สารคดี สังคม ความรู้ทั่วไป ทั้งในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร อีกมากมาย โดยที่ตัวเขาเองปฏิเสธอย่างแข็งขันว่า ภาพการ์ตูนที่วาดเหล่านั้น ไม่ได้เกิดจากอัจฉริยะ แต่เป็นความเพียรพยายามมาตลอด จึงได้ประสบความสำเร็จ

ชีวประวัติและผลงานด้านการเขียนภาพการ์ตูนของเขา ยังไม่เคยปรากฏว่ามีผู้รวบรวมไว้ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ค้นคว้า ในความสามารถความเพียรพยายาม และ ผลงานจำนวนมากมายของเขาเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงเลือกเขียนเรื่อง "ชีวประวัติและผลงานของประยูร จรรยาวงษ์" เป็นวิทยานิพนธ์ประกอบหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์ เพื่อช่วยลดปัญหาความขาดแคลน แหล่งอ้างอิง เรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตและผลงานของนักเขียนการ์ตูนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งของ เมืองไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาชีวประวัติของ ประยูร จรรยาวงษ์ ในด้านการดำเนินชีวิตตั้งแต่ วยเยาว์ จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2520) ตลอดจนการศึกษา การงาน ผลงานวรรณกรรม และภาพ
2. เพื่อรวบรวมผลงานวรรณกรรมและภาพของ ประยูร จรรยาวงษ์ ทั้งหมดที่เขียน บรรณนิทัศน์ ผลงานที่จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มแล้ว
3. เพื่อวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรมและภาพเท่าที่รวบรวมได้ของ ประยูร จรรยาวงษ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรมและภาพของ ประยูร จรรยาวงษ์ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาชีวประวัติ ของ ประยูร จรรยาวงษ์ ในด้านการดำเนินชีวิตตั้งแต่ วยเยาว์ จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2520) ตลอดจนการศึกษา การงาน ผลงานวรรณกรรม และ ภาพ

2. รวบรวมผลงานวรรณกรรมและภาพของประยูร จรรย์วาทน์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2481 ถึง พ.ศ. 2520 รวม 40 ปี ซึ่งเป็นการรวบรวมเท่าที่ผลงานจะมีปรากฏในการค้นคว้า

3. ศึกษาและวิเคราะห์ภาพล้อการเมืองและสังคม การ์ตูนเรื่องยาว และการ์ตูนเบ็คเตลิค ตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น

4. ศึกษาและวิเคราะห์ผลงานภาพล้อการเมืองและสังคม

4.1 คำนจุมงหมาย

4.2 คำนเนื้อหาสาระของคำบรรยายประกอบภาพล้อ

4.3 คุณคาคำนภาพล้อ

5. ศึกษาและวิเคราะห์ผลงานการ์ตูนเรื่องยาว

5.1 คำนจุมงหมาย

5.2 คำนภาพ

5.3 คำนลักษณะการประพันธ์

5.4 คำนลักษณะการพิมพ์

6. ศึกษาและวิเคราะห์ผลงานการ์ตูนเบ็คเตลิค

6.1 คำนจุมงหมาย

6.2 คำนเนื้อหาสาระ

6.3 คำนภาพ

6.4 คำนลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการวิจัย ดังนี้

1. ได้เรียนรู้ชีวประวัติ ทศนคติ และภูมิหลังของนักวาดภาพในส่วนที่สัมพันธ์กับงานของเขา ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจงานแต่ละชิ้นของเขาได้ชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้น

2. ได้เรียนรู้พัฒนาการค่านความคิดและอุดมคติของนักวาดภาพจากการศึกษางาน

วรรณกรรมและภาพที่เขาสร้างขึ้น

3. ให้เห็นคุณค่าของวรรณกรรมและภาพโดยเฉพาะการ์ตูน เรื่องยาวและการ์ตูน เบ็ค์เคล็ค์ในฐานะที่เป็นแหล่งค้นคว้าอีกแห่งหนึ่ง เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าศิลปะการประพันธ์ และลักษณะบางประการของสังคมไทย เหตุการณ์ทางการเมือง ในช่วงระยะเวลาที่ภาพล้อการเมืองและสังคมภาพนั้นกล่าวถึงตลอดจนได้เรียนรู้วิธีการเขียนภาพการ์ตูนอีกด้วย

4. เสนอแนะแนวทางในการวิเคราะห์งานวรรณกรรมและภาพด้วยวิธีใหม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรมและภาพของนักวาดภาพคนอื่น ๆ อีกต่อไป

5. ผลงานวิจัยเรื่องนี้ จะเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงสำหรับบรรณารักษ์และ ผู้สนใจงานวรรณกรรม และภาพของประยูร จรรย์วางษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษางานวรรณกรรมและภาพทุกเรื่องของประยูร จรรย์วางษ์ ที่รวมพิมพ์เป็นเล่มแล้ว และค้นจากค้นฉบับที่ยังพอล้นหาได้ ทั้งงานเขียนภาพล้อการเมืองและสังคมการ์ตูนเรื่องยาวและการ์ตูนทั่วไป

2. ค้นคว้าและรวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ ประยูร จรรย์วางษ์ และงานของเขาจากข้อเขียนต่าง ๆ ที่เขาได้เขียนประกอบผลงานของเขาทั่วไป จากบทความที่มีผู้เขียนถึงในนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ เอกสารต่างกล่าวส่วนใหญ่ได้จาก ประยูร จรรย์วางษ์ ที่ทำงานส่วนตัวทั้งที่บ้านและสำนักงานหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดแห่งชาติ และจากการค้นคว้ารวบรวมของผู้วิจัยจากแหล่งอื่น ๆ อีก

3. ศึกษาแนวทางการวิเคราะห์และวิจัยวรรณกรรมและภาพจากแหล่งวิทยากรต่าง ๆ อาทิเช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงคุณ อัครถาวร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง จากตำราภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างหลักให้นำหลักเกณฑ์นั้นมาวิเคราะห์งานของประยูร จรรย์วางษ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ นำรายชื่อบริษัทพิมพ์ทั้งหมดเรียงตาม

แบบแผนการลงบรรณานุกรม เขียนลงในบัตรขนาด 5 คูณ 8 นิ้ว คอกจากนั้นเขียนบรรณ-
นิทัศน์ และผลงานที่ได้ตีพิมพ์เป็นเล่มทั้งประเภทการ์ตูนเรื่องยาว การ์ตูนทั่วไป และเก็บ
รวบรวมสาระของผลงานคำนำภาพวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์วิเคราะห์ผลงานคำนำภาพที่
สร้างขึ้น

5. การสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ดังนี้

5.1 สัมภาษณ์ ประยูร จรรย์วางษ์ เกี่ยวกับประวัติส่วนตัวโดยเฉพาะที่
สัมพันธ์กับงานเขียนของเขา ให้ไครายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะเปิดเผยได้

5.2 สัมภาษณ์ ผู้เคยร่วมงานและผู้สนใจงานประยูร จรรย์วางษ์ เพื่อขอ
ทราบความคิดเห็นของท่านเหล่านั้นที่มีต่อผลงานของเขา อาทิเช่น

5.2.1 ศาสตราจารย์ วิกรม เมลาพันธ์ ประธานศาลฎีกา
กระทรวงยุติธรรม ซึ่งเคยเป็นผู้ให้คำแนะนำเรื่อง การเขียนการ์ตูนการเมืองและสังคม
อย่างไรที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่เนื่องจากท่านมีภาระในราชการมาก จึงไม่สามารถเข้า
สัมภาษณ์ได้

5.2.2 นายวิเชียร พูนคำ หัวหน้าคณะผู้พิพากษาศาลอาญา
กระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนตั้งแต่ชั้นประถมจนถึงมัธยมศึกษาปีที่แปด
(ม.ศ.5)

5.2.3 ศาสตราจารย์ แมนมาส ขวลิศ รองอธิบดีกรมศิลปากร
กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเคยเป็นเพื่อนร่วมงานของประยูร จรรย์วางษ์

5.2.4 ศาสตราจารย์ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ อคิตหัวหน้าแผนก
วิชาบรรณารักษศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรง-
พิมพ์คุรุสภา ซึ่งเคยเป็นเพื่อนร่วมงานของประยูร จรรย์วางษ์

5.2.5 ศาสตราจารย์ คุณัญจวน อินทรกำแหง อาจารย์ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเคยเป็นเพื่อนร่วมงานตลอดจนได้ติดตาม
ผลงานภาพล้อการเมืองและสังคมของประยูร จรรย์วางษ์

6. เรียบเรียงชีวประวัติของประยูร จรรย์awangษ์ และวิเคราะห์ผลงานภาพ
ล้อการเมืองและสังคม การ์ตูนเรื่องยาว และการ์ตูนเบ็ดเตล็ดของเขาตามขอบเขตของ
การวิจัยที่ไ้ระบุไว้แล้วในข้อ 3 เขียนอธิบายเป็นความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย